

PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Marstio, T. & Lipasti, E. (2016) Opiskelijälähtöinen verkko-opintojen suunnittelu korkeakoulussa. AMK-lehti/UAS Journal, 1.

URL: <https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen/opiskelijalahtoinen-verkko-opintojen-suunnittelu-korkeakoulussa/#1458134585005-b3f22396-5506>

Opiskelijälähtöinen verkko-opintojen suunnittelu korkeakoulussa

Johdanto

Verkko-opintoja tarkastellaan usein koulutusorganisaation ja opetuksen näkökulmasta. Opiskelijoiden kokemuksia verkko-opinnoissa on tutkittu lähinnä yliopistotasolla ja avointen verkkokurssien (MOOC) osalta. Tässä artikkelissa verkko-opetusta tarkastellaan opiskelijan kokemuksen näkökulmasta.

Korkeakouluopiskelijalle verkkokoulutus tarjoaa joustavuutta silloin kun lähiopintoihin osallistuminen on hankalaa esimerkiksi pitkien välimatkojen, työssäkäynnin, henkilökohtaisten fyysisten rajoitteiden tai pikkulapsen hoitamisen takia (Gaebrel ym, 2014). Se voi myös merkitä positiivista mahdollisuutta itsenäiseen, omatahtiseen ja paikasta riippumattomaan oppimiseen.

Toisaalta verkossa tapahtuva oppiminen on myös haasteellista. Ilman lähitapaamisia ohjaajan on vaikea tavoittaa non-verbaalisia viestejä opiskelijan turhautumisesta, motivaation tai kiinnostuksen puutteesta. Ohjaajan on myös vaikea välittää innostustaan, rohkaisua tai huoliaan opiskelijoille. Ulkopuolisuuden tunne verkko-opinnoissa voi haitata opiskelijan sitoutumista tai saada hänet jopa lopettamaan kurssin. Jotkut opiskelijat odottavat verkko-opintojen olevan helpompia kuin luokkatapaamisiin perustuvan oppimisen, jolloin he lähtökohtaisesti ovat heikosti sitoutuneita. (Cull et al. 2010)

Tutkintoon johtavassa koulutuksessa on oleellista tutkinnossa tarvittavien suoritusten kertyminen tavoiteajassa. Verkko-opintoja suunniteltaessa suoritusten kertyminen on otettava huolellisesti huomioon. Opiskelijan sitouttaminen ja motivaation ylläpitäminen verkko-opiskeluun ovat tutkimusten mukaan tärkeitä kehittämisen kohteita verkko-opiskeluympäristöissä (Cheng, Kulkarni, & Klemmer, 2013; Koller, Ng, Do, & Chen., 2013).

Niin hyvin kuin heikomminkin motivoitunut opiskelija haluaa verkko-opinnoissa nähdä opittavien asioiden merkitykset ja soveltaa opittua käytäntöön. Erityisen tärkeää merkitysten rakentamisessa ja kokemusten jakamisessa on viestintä ja vuorovaikutus muiden opiskelijoiden ja ohjaajan kanssa (Dixson 2010). Ohjaajan tulee hahmottaa verkko-opintojakson kriittiset kohdat etukäteen, jotta voi tukea joko kaikkia opiskelijoita näissä kohdissa proaktiivisesti tai suorituksia seuraamalla ohjeistaa reaktiivisesti niitä, jotka näyttävän olevan jäämässä jälkeen (Ramesh et al. 2014).

Opiskelijat toivovat lisää mahdollisuuksia verkko-opintoihin

Laurea-ammattikorkeakoulu tutki keväällä 2015 opiskelijoiden verkko-opiskeluun liittyviä kokemuksia ja odotuksia. Sitä selvittäneeseen kyselyyn vastasi 559 opiskelijaa, jotka olivat pääosin liiketalouden sekä sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoita.

Valtaosa tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista (69 %, n=559) toivoi enemmän mahdollisuuksia suorittaa opintoja verkossa. Tutkimuksen mukaan opiskelijat arvostavat erityisesti verkko-opintojen tarjoamaa joustavuutta, opintojen parempaa sujuvuutta ja valinnaisuutta sekä mahdollisuutta määritellä oppimisen tavoitteet. Verkko-opintoihin kriittisesti suhtautuvat opiskelijat toivat esille verkko-opetuksen vaihtelevan laadun ja vuorovaikutuksen vähäisyyden. Lisäksi he toivoivat erilaisten oppimistyylien huomioimista myös verkkokursseilla. Palautteissa nousi myös

esille, että verkko-opintojen suunnittelussa tulisi huomioida opittavien aiheiden erilaiset sisällöt ja laatia oppimistapahtumat näiden pohjalta. (Marstio, Kivelä, 2015).

Miten opiskelija oikeasti etenee verkkokurssilla?

Saavuttuaan verkkokurssin ympäristöön opiskelija etsii hänen kannaltaan tärkeimmät asiat: tehtävät, arviointikriteerit ja deadlinet. Siksi onkin tärkeää, että tämä tieto on löydettävissä heti. Hän tarvitsee myös reittiohjeet, kuinka edetä ja missä tahdissa. Vaikka kyseessä olisikin omatahtisesti suoritettava kurssi, suositusaikataulu auttaa opiskelijaa suunnittelemaan omaa ajankäyttöään.

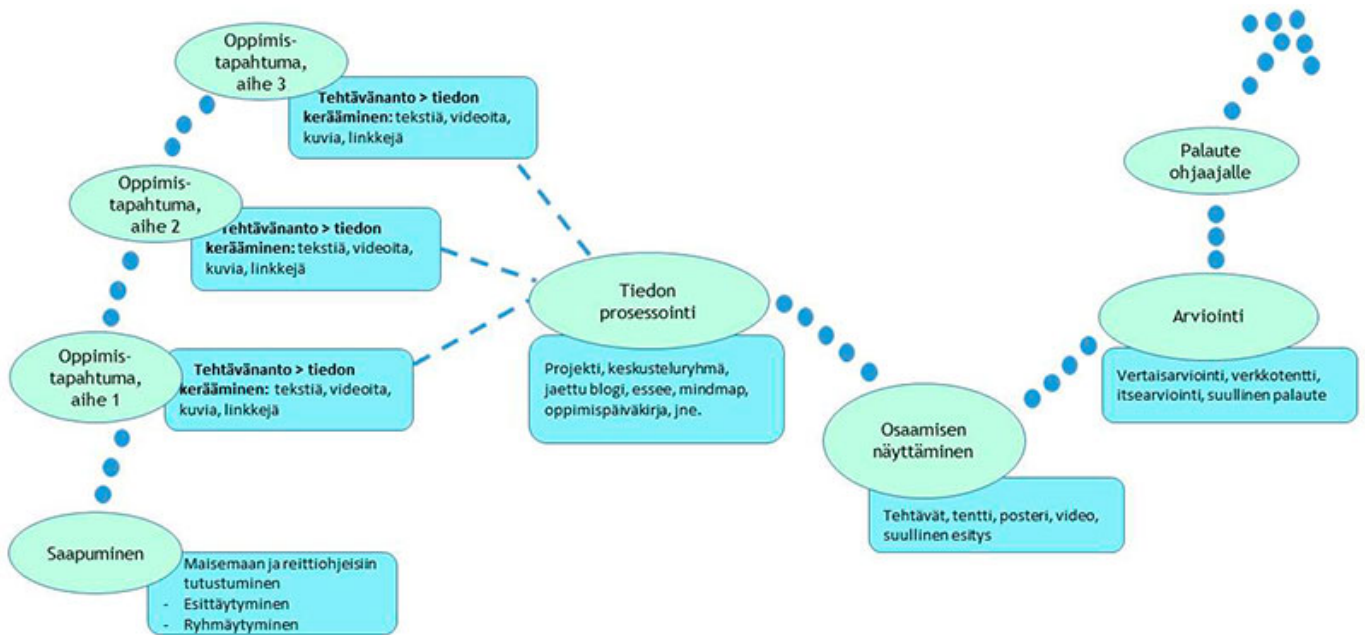
Opiskelija on luontaisesti kiinnostunut tietämään, keitä muita on samalla opintojaksolla. Saapumisvaiheessa ohjattu opiskelijoiden ja opettajien esittäytyminen edesauttaa opiskelijan emotionaalista sitoutumista oppimistapahtumaan ja muihin opiskelijoihin, ja edistää vuorovaikutusta. Se piirtää rajat oppimisyhteisölle: "Tässä porukassa minä opiskelen tämän asian". Tutustuminen muihin opiskelijoihin avaa myös mahdollisuuden yhteistoimintaan vertaisten ja asiantuntijoiden kanssa. Edellä mainittujen tekijöiden on todettu olevan yksi antoisan oppimiskokemuksen johtavista tekijöistä (Soini, 2001).

Verkkokurssi on ikään kuin turistikohde, johon saavuttuaan turisti lähtee kiertämään... [Click to Tweet](#)

Verkkokurssi on ikään kuin turistikohde, johon saavuttuaan turisti lähtee kiertämään nähtävyydestä toiseen. Nähtävyydet ovat oppimistapahtumia, joiden yhteydessä kerätään ja prosessoidaan tietoa matkakohdeesta. Usein rakennamme opintojen sisältöä sillä oletuksella, että opiskelija lukee ensin kaiken lähdemateriaalin ja katsoo videot ja tekee sitten aiheeseen sisältyvät tehtävät. Todellisuudessa järjestys voikin olla toisin päin: opiskelija menee katsomaan tehtävänannon ja hakee sitten sen tekemiseen tarvittavan tiedon. Siksi verkko-opintojen sisältö kannattaa ajatella siitä lähtökohdasta, että oppiminen tapahtuu tehtävien kautta. Jokainen tehtävä on oppimistapahtuma, johon sisältö nivotaan (Koli, 2011). Verkkokurssin sisältö kannattaakin rakentaa juuri tehtävien ympärille. Niihin nivotaan keskeinen sisältö, joka voi olla tekstiä, videoita, kuvia, linkkejä. Oppiminen tapahtuu tehtäviä tekemällä.

Tiedon prosessointi ja sen pohjalta tapahtuva reflektointi tapahtuu parhaiten vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden kanssa esim. keskusteluryhmässä, jaetussa blogissa, ryhmätöissä tai yksilötehtävänä esseen, mindmapin tai oppimispäiväkirjan muodossa. Osaamisen näyttäminen voi tapahtua oppimistapahtumien (=tehtävien) yhteydessä ja/tai verkko-opinon lopussa esimerkiksi tentin, posterin, nauhoitetun suullisen esityksen muodossa. Osaamisen arviointi voidaan toteuttaa vertaisarviointina, verkkotentinä, itsearviointina tai suullisena palautteena. Lopuksi opiskelija antaa ohjaajalle palautteen verkko-opinnosta.

Alla oleva kuva hahmottaa opiskelijan polkua verkkototeutuksella. Se pohjautuu kirjoittajien omiin kokemuksiin sekä pedagogisesti hyvää opiskelijan polkua esittäviin malleihin (Salmon, 2013, Silander & Koli, 2003, Koli, 2011).

Yhteenveto

Ensiaskelia verkko-opetuksessa ottava opettaja siirtää usein luokkaopetuksen ja siinä käytettävät materiaalit suoraan verkkoon ja pitää verkko-oppimisympäristöä materiaalivarastona. Kun verkko-opetuksen suunnittelun lähtökohtana on opiskelijan oppimiskokemus, osataan tehdä pedagogisia valintoja, joiden avulla opiskelija saadaan motivoitumaan, sitoutumaan ja suorittamaan opinnot maaliin saakka. Kunkin opiskeltavan teeman osalta suunnitteluvaiheessa ensimmäinen ja tärkein kysymys on: miten nämä asiat opitaan verkossa?

Jatkuva opiskelijapalautteen kerääminen ja seuranta auttavat suunnittelemaan yhä parempia opiskelijalähtöisiä verkko-opintoja. Opiskelijoiden osallistaminen verkko-opintojen suunnitteluun voi auttaa opettajaa huomioimaan vaihtoehtoisia toteuttamistapoja. Parhaimmillaan opiskelijan kokemuksen huomioiva verkkokurssi on elämys.

Kirjoittajat

Tuija Marstio, lehtori, KTM, Laurea-ammattikorkeakoulu, tuija.marstio(at)laurea.fi

Eija Lipasti, lehtori, KTM, Laurea-ammattikorkeakoulu, eija.lipasti(at)laurea.fi

Lähteet:

Chen, J., Kulkarni, C., Klemmer, S. 2013. Tools for predicting drop-off in large online classes. Konferenssijulkaisu, Companion CSCW 2013, pp. 121-124. ACM Press, New York.

Cull, S., Reed D., Kirk K. 2010. Student motivation and engagement in online courses. Workshop on Teaching Geoscience Online.

Dixon, M. 2010. Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, Vol. 10, No. 2, June, pp. 1 – 13.

Gaebrel, M., Kupriyanova, V., Morais, R. & Colucci, E. 2014. E-learning in European Higher Education Institutions. Results of Mapping Survey. Conducted in Oct. – Dec. 2013. EUA European University Association.

Iivonen, M. 2002. Verkkokurssilla – Opiskelijoiden kokemuksia toiminnasta yhteisöllisessä oppimisprosessissa Fle2-ympäristössä ja kokemusten näkyminen toimintaan osallistumisessa. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteellinen tiedekunta. Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos. Pro Gradu -työ. <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kas/kotit/pg/iivonen/>

Koller, D., Ng, A., Do, C., & Chen, Z. 2013. Retention and Intention in Massive Open Online Courses: In Depth. Educase Review. Luettu 10.1.2016
<http://er.educause.edu/articles/2013/6/retention-and-intention-in-massive-open-online-courses-in-depth>

Marstio, T. & Kivelä, S. 2015. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden ajatuksia verkko-opiskelusta. Teoksessa Niinistö-Sivuranta (toim.) Iloa ja osaamista. Kehittämispohjainen oppiminen innostuksen lähteenä. Laurea julkaisut.

Ramesh, A., Goldwasse, D., Hung R., Iii, HD., Getoor, L. 2014, Learning latent engagement patterns of students in online courses. Konferenssijulkaisu. Citeseer.
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.466.2633>

Salmon, G. 2013. E-tivities: The key to active online learning (2nd ed.). London and New York: Routledge.

Silander, P. & Koli, H. 2003. Verkko-opetuksen työkalupakki. Oppimisaihioista oppimisprosessiin. Helsinki: Finn Lectura.

Soini, H. 2001. Oppiminen sosiaalisena käytäntönä. Psykologia 1-2/2001, ss. 49-58.
http://tievie oulu.fi/koulutusresurssit/artikkelit/soini_2001.pdf

Sähköiset lähteet:

Koli, H. 2011. Ohjaus ja vuorovaikutus verkossa. <http://www.slideshare.net/hannekoli/verkkoohjaus>